

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Професійний дизайн та професійна етика

Освітній рівень	<u>II (магістерського) рівня вищої освіти</u> (назва рівня вищої освіти)
Галузь знань	<u>C Соціальні науки, журналістика та інформація</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>C4 Психологія</u> (код й найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Клінічна психологія</u>

Розробник: Дар'я ТРОФІМОВА, канд. психол. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної психології

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри

соціальної психології

протокол № 10 від 23 червня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Дар'я ТРОФІМОВА
(ім'я та прізвище)

Схвалено гарантом освітньої програми Клінічна психологія

Гарант ОП

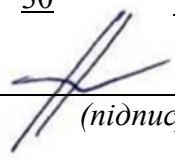

(підпис)

Ірина ЛИСЕНКО
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні Ради якості вищої освіти

протокол № 5 від 30 червня 2025 року

Голова РЯВО

(підпис)

Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Робоча програма освітньої компоненти *«Професійний дизайн та професійна етика»* розроблена на основі Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми освітньої компоненти, затвердженої Вченою Радою Київського інституту сучасної психології та психотерапії від 22 лютого 2024 року, протокол №7.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу програму освітньої компоненти *«Професійний дизайн та професійна етика»* складено відповідно до освітньо-професійної програми *«Клінічна психологія»* другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 Психологія.

Статус освітньої компоненти – обов’язкова.

Обсяг освітньої компоненти – 4 кредити ЄКТС.

Семестровий контроль – залік

Мета, завдання освітньої компоненти.

Місце: ОК в ОП

Метою освітньої компоненти є: формування у здобувачів цілісного розуміння професійної ідентичності психолога, специфіки його діяльності в різних сферах, а також засвоєння етичних норм, компетентностей і практичних навичок, необхідних для відповідальної, компетентної та етично виваженої психологічної практики.

Завданнями освітньої компоненти є:

- Сформувати розуміння професійної ідентичності психолога, його особистісних якостей, ролей, сфер діяльності та базових компетентностей.
- Ознайомити з основними напрямками, підходами та методами роботи психолога, а також особливостями діяльності різних фахівців у сфері психології.
- Засвоїти етичні та нормативно-правові стандарти професійної діяльності психолога, включно з принципами відповідальності, компетентності, конфіденційності та захисту інтересів клієнта.
- Розвинути навички аналізу кейсів та практичних ситуацій, зокрема роботи з етичними дилемами, постановки запитань, інтерпретації, віддзеркалення та перефразування.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код
Зміст компетентності
Інтегральна компетентність
<p>ІК13датність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.</p>
Загальні компетентності
<p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність. ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p>
Фахові компетентності
<p>СК1. Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних наукових та практичних проблем клінічної психології та психологічного консультування. СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати дослідження у галузях клінічної психології, психологічного консультування та психотерапії з елементами наукової новизни і / або практичної значущості. СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки професійної практичної діяльності. СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (консультаційну, психотерапевтичну, тренінгову, прогностичну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК, визначені Інститутом:. СК12. Організовувати консультативну взаємодію з клієнтом та групою, аналізувати та оцінювати її ефективність. СК14.Орієнтуватись у різних моделях психологічної допомоги та адекватно обирати релевантну актуальним завданням психологічної практики</p>

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код
Програмні результати
<p>ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.</p> <p>ПР4. Робити психологічний прогноз одо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування то о), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.</p> <p>ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.</p> <p><i>ПР, визначені Інститутом:</i></p> <p>ПР12. Розробляти стратегії клініко-психологічного дослідження з врахуванням специфіки об'єкта дослідження та доступних сучасних дослідницьких методів.</p> <p>ПР13. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, намагатися застосовувати їх при розв'язанні фахових завдань, надавати поради одо забезпечення якості клініко-психологічних послуг.</p> <p>ПР14. Розробляти програми психопрофілактичних та просвітницьких заходів у клініко-психологічній сфері.</p>

2. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Структура освітньої компоненти

№ теми	Назва розділів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудит.	у тому числі			
				Лекції	Прак.	Інд. Конс.	С.р.
1	Тема 1. Модель особистості психолога.	6	6	4	2		
2	Тема 2. Порівняльний аналіз професій: психіатр,	25	5	4		1	20

	психотерапевт, практикуючий психолог, клінічний психолог						
3	Тема 3. Загальна характеристика напрямків та підходів роботи психолога.	27	4	4			23
4	Тема 4. Сфери і види діяльності професійного психолога.	24	4	4			20
5	Тема 5. Поняття етики в діяльності психолога.	31	9	6	2	1	23
6	Тема 6. Методологічні основи роботи з психологічними випадками: від структури запитань до інтерпретаційних технік.	6	6	4	2		
Всього годин		120	34	26	6	2	86

Зміст освітньої компоненти

Тема 1. Модель особистості психолога.

Лекція 1. Характерні особливості професії «психолог». Розгляд професії психолога в контексті сучасної системи психологічних наук та практик. Міжнародні та українські стандарти професійної підготовки і діяльності психолога. Історичні аспекти становлення професії у світі та в Україні, вплив провідних шкіл і підходів на формування професійного профілю психолога.

Література:

1. Психологічна служба в системі освіти: Курс лекцій. / Укладач: І.С. Загурська. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015. – 166 с.
2. Штифурак В. С., Шаманська О. І., Педоренко В. М. Психологія професійного становлення психолога-консультанта : навчальний посібник. Вінниця : ВДПУ, 2021. 226 с. DOI: [https:// doi.org/10.31652/159.923.2.98\(075.8\)-1-226](https://doi.org/10.31652/159.923.2.98(075.8)-1-226)

Лекція 2. Класифікація компетенцій психолога. Розгляд поняття професійної компетентності психолога та її ролі у забезпеченні якості психологічної допомоги. Аналіз основних класифікацій компетенцій: особистісних, професійно-практичних, етичних, комунікативних, дослідницьких та міждисциплінарних. Визначення ключових умінь і навичок, які формуються на різних етапах професійного становлення: від базової освіти до спеціалізованої підготовки та супервізії.

Література:

1. Психологія професійної діяльності [Електронний ресурс] : комплекс навчально-методичного забезпечення для підготовки аспірантів за спеціальністю 053 «Психологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. Н. Ю. Волянчук ; ред. І. О. Блохіна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 32 с.

2. Біла, О. Г. (2003). Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика. Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України, 4(6), 18–22. За ред. С. Д. Максименка. Київ: Гнозис.

Тема 2. Порівняльний аналіз професій: Психіатр. Практикуючий психолог. Клінічний психолог. Психотерапевт.

Лекція 3. Психіатр та клінічний психолог. Визначення професійних ролей психіатра та клінічного психолога у системі охорони здоров'я. Розмежування їхніх компетенцій відповідно до українського законодавства та міжнародних стандартів. Аналіз основних функцій.

Література:

1. Бондаренко І.І. Проблеми фахової підготовки психолога до реалізації завдань психологічної допомоги / І.І.Бондаренко // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук, праць Ін-ту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / за ред. С.Д.Максименка. — К., 2002.
2. Дуткевич Т. В. Практична психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2018.

Лекція 4. Практикуючий психолог та психотерапевт. Розгляд професійного статусу та функцій практикуючого психолога й психотерапевта у немедичних і медичних сферах. Розмежування понять “психолог-консультант” і “психотерапевт” у контексті українського законодавства та міжнародних професійних норм. Обговорення законопроекту про охорону системи психічного здоров'я, прийнятого в січні 2024 року.

Література:

1. Верховна Рада України. (2024). *Проект Закону України про систему охорони психічного здоров'я в Україні № 12030 (13.09.2024)* [законопроект]. Портал законодавства Верховної Ради України. <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44876>
2. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. та ін. Основни практичної психології: Підручник. – 3-тє вид., стереотип. – Київ.: Либідь. 2006.– 536с.

Тема 3. Загальна характеристика напрямків та підходів роботи психолога.

Лекція 5. Основні напрямки психологічної практики: історія та загальні принципи. Огляд ключових напрямків психологічної практики, що сформували сучасну психологію: психоаналіз, біхевіоризм, гуманістична психологія, когнітивна психологія та системні підходи. Основні ідеї, завдання та функції кожного з підходів.

Література:

1. Цільмак О. М. Технології психологічного консультування : підручник. Одеса : Астропринт, 2023.
2. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія : навч. посібник. Харків : Константа, 2018. 191 с.

Лекція 6. Сучасні інтегративні та доказові підходи в роботі психолога. Розгляд сучасних напрямків, які визначають практику психолога сьогодні: когнітивно-поведінкова терапія (КПТ), гештальт-терапія, тілесно-орієнтовані методи, експресивні та арт-терапевтичні практики, екзистенційно-гуманістичний підхід, системно-сімейна терапія. Аналіз їхніх

базових концепцій, ключових технік та сфер застосування. Розгляд того, як психолог вибирає метод залежно від запиту клієнта, контексту та власної професійної компетентності.

Література:

1. Міністерство охорони здоров'я України. (2024). *Порядок проведення психологічного консультування та надання психологічної допомоги* (Наказ №129, 15.01.2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0129-24>
2. Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Психологія: вступ до спеціальності: Навч. Посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 288с.
- 3.

Тема 4. Сфери і види діяльності професійного психолога.

Лекція 7. Сфери професійної діяльності психолога та їх особливості. Огляд основних сфер, у яких працюють психологи в Україні: освіта, охорона здоров'я, соціальна робота, правова система, бізнес і HR, військова та кризова психологія, приватна практика. Розгляд місця практичного психолога в кожній сфері, визначення ключових функцій та завдань залежно від професійного контексту.

Література:

1. Антоненко Т.Л. Психологічні засади становлення ціннісно-сислової сфери особистості майбутнього фахівця: дис. д-ра психол. наук. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. К., 2018. 579 с
2. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. К.: Шк.. світ, 2020. 128 с. (Бібліотека "Шкільного світу").

Лекція 8. Функції практичного психолога та основні напрямки роботи психологічної служби. Аналіз основних функцій практичного психолога: проведення психологічної оцінки, консультування, кризове втручання, профілактика дезадаптації, психоосвітня робота, участь у командних нарадах і супервізіях. Огляд видів діяльності психологічної служби: просвітницька, профілактична, консультативна та корекційна. Висвітлення сучасних тенденцій у розвитку служб психологічної підтримки в Україні, включно з впровадженням кризових, телепсихологічних та військових протоколів допомоги.

Література:

1. Галузяк В.М., Холковська І.Л. Педагогічні умови розвитку особистісної зрілості майбутніх учителів. //Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.- 2020. – Випуск 63. – С. 86–95.
2. Панок В. Прикладна психологія у педагогічній практиці України, Психологія і суспільство, 2017, №4(70), с.94-109.

Тема 5. Поняття етики в діяльності психолога.

Лекція 9. Етичні основи професійної діяльності психолога та типові етичні виклики. Загальна характеристика ключових етичних принципів, що визначають діяльність професійного психолога. Місце етики в забезпеченні якості психологічної допомоги та довіри між спеціалістом і клієнтом. Розгляд основних етичних вимог. Визначення принципів етичної комунікації та їхнє місце в професійній діяльності психолога. Етапи становлення підходів до професійної етики у публічній діяльності та виклики сучасного інформаційного середовища.

Література:

1. Колтунович Т. А. Етичний кодекс психолога : навч.-метод. посіб.; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : Рута, 2021. 232 с

2. Піркова О.Д. Професійна етика психолога-практика. Навч.-метод. посіб. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2021. 150 с

Лекція 10. Нормативна база діяльності психолога та етичні стандарти практики. Огляд основних нормативно-правових документів, які регламентують діяльність психолога в Україні (етичні кодекси, законодавчі акти, професійні стандарти). Принципи професійної відповідальності та компетентності. Детальний розгляд вимог щодо захисту інтересів клієнта, дотримання конфіденційності, інформованої згоди та безпеки під час психологічних досліджень.

Література:

1. Романовський О.Г., Грень Л.М., Серета Н.В. Професійно-етичні засади педагогічної діяльності: текст лекцій. Харків: НТУ «ХП», 2020. 148 с.
2. Яблонська Т. М., Булатевич Н. М. Етичні виміри діяльності психолога в практиці психологічного консультування. PSYCHOLOGICAL JOURNAL. 2018. No5 (15). С. 237-251

Лекція 11. Профілактика професійного вигорання як етична складова діяльності психолога. Поняття професійного вигорання та його місце в сучасних моделях професійної діяльності психолога. Основні фактори ризику, етапи розвитку та наслідки вигорання для якості психологічної допомоги. Розгляд профілактичних функцій: саморегуляція, супервізія, інтервізія, професійні межі, баланс навантаження. Етичне підґрунтя самопомоги: відповідальність перед клієнтом, компетентність, дотримання стандартів безпечної практики.

Література:

1. Дьоміна Г.А., Мельничук О.Б. Психологічні особливості професійного вигорання психологів-психосоматологів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 2021. № 4 (32). С. 28-34.

Тема 6. Методологічні основи роботи з психологічними випадками: від структури запитань до інтерпретаційних технік.

Лекція 12. Вирішення кейсових завдань у роботі психолога: типи запитань та етичні дилеми. Розгляд структури та логіки роботи з кейсами у психологічній практиці. Основні типи професійних запитань: відкриті, закриті, уточнювальні, прояснювальні, контекстні та рефлексивні — їхні функції та роль у побудові контактної взаємодії. Аналіз типових етичних дилем, що виникають у процесі консультування: межі втручання, конфіденційність, компетентність, робота з неповнолітніми та вразливими клієнтами, ситуації ризику.

Література:

1. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник (ВНЗ I-III р. а.). 2-е видання. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 216 с.
2. Сушик І. В. Етика та деонтологія соціального працівника: навч. посіб. Луцьк: ІВВ Луцький НТУ, 2020. 188 с.

Лекція 13. Інтерпретація, віддзеркалення та перефразування як інструменти роботи з кейсами. Вивчення базових технік активного слухання, які застосовуються у консультуванні та в процесі аналізу практичних ситуацій: віддзеркалення емоцій, перефразування змісту, інтерпретація прихованих смислів. Обговорення помилок інтерпретації та ризиків надмірного втручання. Аналіз кейсів, що демонструють, як поєднання віддзеркалення, перефразування та коректної інтерпретації допомагає вибудувати етичну та ефективну взаємодію з клієнтом. Методичні підходи щодо розвитку цих навичок у майбутніх психологів.

Література:

1. Гірняк А. Н. Психологічні прийоми формування атракцій як способи налагодження освітньої взаємодії. Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. 2018. Том. I: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія. Вип. 50. С. 50–57

Теми практичних (семінарських) занять освітньої компоненти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Семінар 1. Модель особистості психолога. <i>Практична задача №1:</i> Формування індивідуального професійного портрета. Студенти мають створити власний опис себе як психолога на етапі навчання, спираючись на теоретичні уявлення про модель особистості фахівця: професійні цінності, риси, мотивацію, базові компетентності та зони потенційного розвитку. Під час семінару учасники аналізують, які характеристики є необхідними для ефективної психологічної діяльності, та співвідносять ці вимоги із власними якостями.</p> <p><i>Література:</i> Штифурак В. С., Шаманська О. І., Педоренко В. М. Психологія професійного становлення психолога-консультанта : навчальний посібник. Вінниця : ВДПУ, 2021. 226 с. DOI: https://doi.org/10.31652/159.923.2.98(075.8)-1-226</p>	1
2	<p>Семінар 2. Класифікація компетенцій психолога. <i>Практична задача №2:</i> Аналіз професійних компетенцій через реальні ситуації. Студенти отримують набір коротких кейсів, у яких потрібно визначити, які саме компетенції психолога задіяні (загальні, професійні, етичні, комунікативні, діагностичні тощо). Працюючи в групах, учасники зіставляють теоретичні моделі компетентностей із реальними професійними викликами: де необхідна клінічна логіка, де важлива етична чутливість, а де — навички комунікації.</p> <p><i>Література</i> Бондаренко І.І. Проблеми фахової підготовки психолога до реалізації завдань психологічної допомоги / І.І.Бондаренко // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / за ред. С.Д.Максименка. — К., 2002.</p>	1
3	<p>Семінар 3. Сфери й види діяльності професійного психолога. <i>Практична задача №3:</i> Моделювання роботи психолога в різних професійних контекстах. Студенти об'єднуються в групи, кожна з яких</p>	1

	<p>отримує окрему сферу застосування психології в Україні: освіта, охорона здоров'я, соціальні служби, бізнес, військова психологія, кризова допомога тощо. Завдання — описати функції психолога в цій сфері, типові запити, виклики, а також інструменти та обмеження, які визначають роботу фахівця.</p> <p><i>Література:</i> Антоненко Т.Л. Психологічні засади становлення ціннісно-смиислової сфери особистості майбутнього фахівця: дис. д-ра психол. наук. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. К., 2018. 579 с</p>	
4	<p>Семінар 4. Етичні засади діяльності психолога. <i>Практична задача №4:</i> Розв'язання етичних дилем у консультативній та дослідницькій практиці.</p> <p>Студенти отримують набір етичних ситуацій, що охоплюють подвійні стосунки, конфлікт інтересів, роботу з неповнолітніми, порушення конфіденційності, питання меж компетентності, взаємодію в професійній команді та інформовану згоду. Завдання — визначити, які саме етичні принципи порушено чи ризикують бути порушеними, які норми Етичного кодексу психолога застосовні, та запропонувати коректну поведінку фахівця.</p> <p><i>Література:</i> Колтунович Т. А. Етичний кодекс психолога : навч.-метод. посіб.; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : Рута, 2021. 232 с</p>	1
5	<p>Семінар 5. Робота з кейсами: професійні запитання та етичні дилеми. <i>Практична задача № 5.</i> Розбір запропонованого кейсу з фокусом на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулювання різних типів професійних запитань; - визначення етичних ризиків ситуації; - пропозицію етичного рішення згідно з професійними стандартами; - аргументацію вибору у міні-групах. <p><i>Література:</i> Коkun О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. – К.: ДП "Інформ.-аналіт. агенство", 2012. – 200 с.</p>	1
6	<p>Семінар 6. Інтерпретація, віддзеркалення та перефразування в аналітичній роботі з кейсами. <i>Практична задача № 6.</i> Практичне моделювання діалогів для відпрацювання точності, коректності інтерпретацій і недопущення надмірних</p>	1

	<p>втручань. На основі короткого стенограма-кейсу студенти мають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виділити ключові фрази клієнта; - сформувати приклади віддзеркалення, перефразування та інтерпретації; - пояснити, які етичні обмеження варто врахувати; - провести міні-рольову гру у парах. <p><i>Література:</i> Барчій М.С. До проблеми професійного становлення майбутніх психологів. Вісник Національного університету оборони України. 2015. № 3 (46). С. 14-19.</p>	
Разом		6

Самостійна робота освітньої компоненти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 2. Порівняльний аналіз професій: психіатр, психотерапевт, практикуючий психолог, клінічний психолог</p> <p><i>Завдання 1.</i> Підготуйте письмовий аналітичний огляд (1,5–2 сторінки), у якому порівняйте професії <i>психіатра, психотерапевта, практикуючого психолога та клінічного психолога</i> за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативно-правовий статус і вимоги до освіти; - основні функції та сфери діяльності; - методи роботи та обмеження професійної компетентності; - типові запити клієнтів/пацієнтів у кожній спеціальності. <p>У висновку сформулюйте, в чому полягає унікальність і взаємодоповнюваність цих професій у системі психічного здоров'я.</p> <p><i>Література:</i> Дуткевич Т. В. Практична психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2018.</p>	20
2	<p>Тема 3. Загальна характеристика напрямків та підходів роботи психолога</p> <p><i>Завдання:</i> Складіть структуровану таблицю (мінімум 5 напрямків), у якій порівняйте основні психологічні підходи — наприклад: психодинамічний, когнітивно-поведінковий, гуманістичний, системний, екзистенційний,</p>	23

	<p>тілесно-орієнтований тощо. Для кожного підходу вкажіть:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ключові теоретичні положення; - центральні поняття; - типові методи та техніки; - переваги й обмеження; - категорії запитів, з якими підхід працює найефективніше. <p>Зробіть короткий узагальнюючий висновок: які спільні риси й суттєві відмінності між підходами ви побачили.</p> <p><i>Література:</i> Панок В. Прикладна психологія у педагогічній практиці України, Психологія і суспільство, 2017, №4(70), с.94-109.</p>	
3	<p>Тема 4. Сфери і види діяльності професійного психолога. <i>Завдання.</i> Аналітичне есе (1–1,5 сторінки): Обрати дві сфери діяльності психолога (наприклад: освітня, клінічна, організаційна, військова, соціальна, кризова, реабілітаційна, юридична). Для кожної сфери:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описати ключові завдання психолога; - визначити, які компетенції є критично важливими; - зазначити можливі етичні ризики та вимоги до професійної поведінки. <p><i>Література:</i> Токарева Н. Проблема моделювання особистості практичного психолога в системі фахової підготовки // Рідна школа – 2010 – № 7-8 – С.24-28.</p>	20
4	<p>Тема 5. Поняття етики в діяльності психолога. <i>Завдання:</i> Проаналізуйте один реальний або гіпотетичний етичний випадок (порушення конфіденційності, подвійні стосунки, робота поза межами компетентності, інформована згода тощо) за структурою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опис ситуації. 2. Які етичні принципи порушено або поставлено під загрозу? 3. Які статті Етичного кодексу психолога та/або нормативні документи можна застосувати? 4. Якою має бути правильна поведінка психолога? 	23

	<p>5. Які наслідки можливі у разі неправильного вирішення ситуації?</p> <p>Обсяг — 1–1,5 сторінки.</p> <p><i>Література:</i> Піркова О.Д. Професійна етика психолога-практика. Навч.-метод. посіб. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2021. 150 с.</p>	
Разом		86

3. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби та обладнання: екранні (електронні презентації, віртуальні зали для відпрацювання практичних навичок), комп'ютерні (комп'ютери, планшети, освітні платформи, електронні бібліотеки).

Програмне забезпечення: системне ПЗ (Операційні системи, драйвери), освітні платформи (LMS) для дистанційного навчання, керування курсами (Zoom).

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (26 год.) та практичних (6 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (86 год.). Протягом курсу передбачено проведення індивідуальних консультацій (2 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань), а також інтерактивні техніки та методики.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітньої компоненти є:

Методи поточного контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі виконання практичних завдань, розв'язання кейсів та активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття.

- виконання практичних задач (оцінюється під час практичних занять);

- *самостійна робота* (оцінюється під час поточного контролю теми);
- *виконання умов академічної дисципліни* (оцінюється під час лекцій, практичних занять та під час поточного контролю теми).

Методи підсумкового контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання наприкінці семестру, відповідно до навчального плану у формі заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Практичні задачі. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 5 балів.

«відмінно» - 5 балів: надано повну, точну та добре аргументовану відповідь на поставлене питання. Продемонстровано глибоке розуміння матеріалу та вміння його аналізувати.

«добре» - 3 бали: відповідь є правильною по суті, але містить незначні неточності, є неповною або недостатньо аргументованою.

«незадовільно» - 0 балів: відповідь відсутня, є невірною або не відповідає суті завдання.

Оцінка самостійної роботи. Враховує вивчення навчальної та наукової літератури; матеріалів лекцій, з урахуванням порядку вивчення розділів курсу, що знаходяться у суворій логічній послідовності; систематизацію прочитаного матеріалу; підготовку до виконання практичних завдань та іспиту. Критерії оцінювання самостійної роботи є:

«відмінно» - 20 балів: студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і виконує роботу, вільно використовує набуті теоретичні знання при виконанні самостійної роботи, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» - 15 балів: студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його в самостійній роботі; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного в самостійній роботі;

«задовільно» - 10 бали: студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але в роботі плутає поняття, практичні завдання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; виявляє неточності у знаннях при виконанні роботи, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» - 0 балів: студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки в роботі не сформовані з опорою на теоретичні знання, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не виявляються.

Виконання умов академічної дисципліни. Відвідування лекцій та активна участь у практичних заняттях.

«відмінно»: - 10 балів: Здобувач відвідав 90-100% занять. Демонструє високу залученість: регулярно ставить доречні питання, бере активну участь в обговореннях, пропонує власні ідеї, якісно виконує завдання на практичних заняттях.

«добре»: - 7 балів: Здобувач відвідав 75-89% занять. Переважно є активним на заняттях, бере участь в обговореннях, але ініціативу проявляє не завжди.

«задовільно» - 5 балів: Здобувач відвідав 60-74% занять. Активність на заняттях низька, здобувач переважно є пасивним слухачем.

«незадовільно» - 0 балів: Здобувач відвідав менше 60% занять. Повна відсутність активності та залученості в навчальний процес.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Залік проводиться в формі тестування. Підсумковий контроль здійснюється у формі тесту, що містить 20 завдань закритого типу (одна правильна відповідь).

Кожне завдання оцінюється у 2 бали.

Максимальна кількість балів за тест — 40 балів.

Критерії оцінювання:

- 2 бали — студент обирає повністю правильну відповідь.
- 0 балів — відповідь неправильна або вибрано більше/менше, ніж одну відповідь (якщо інше не передбачено форматом завдання).

Часткове оцінювання не застосовується.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	30
Підсумкова оцінка самостійної роботи	5	20
Виконання умов академічної дисципліни	10	10
Залік	40	40
		100

Розподіл балів освітньої компоненти з формою контролю залік

Поточне оцінювання (бали)	Залік (бали)	Сума балів
60	40	100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна шкала оцінювання.

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	Добре (в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	Задовільно (задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	Незадовільно (із можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (із обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. У яких випадках психолог має право порушити принцип конфіденційності та якими етичними нормами це регламентується?
2. Які вольові та особистісні якості є професійно значущими для діяльності психолога та чому?
3. У чому полягає мета просвітницької діяльності практичного психолога?
4. Які умови необхідні для здійснення психотерапевтичної діяльності в системі охорони здоров'я України?
5. Що вважається головним інструментом професійної діяльності психолога та чому?
6. Хто має право здійснювати психотерапію в Україні відповідно до чинного законодавства?
7. У чому полягає принцип професійних меж у взаєминах між психологом і клієнтом?
8. Яке місце психоконсультативна робота займає серед основних видів діяльності психолога?
9. Як принцип доброзичливого та безоцінного ставлення реалізується у психологічній практиці?
10. Яка екзистенційна цінність вважається стрижневою для особистості психолога у концепції Дж. Бюдженяля?
11. У чому полягає основна мета професійної етики психолога?

12. Як визначається принцип конфіденційності у роботі психолога та які його межі?
13. Чим психотерапія відрізняється від психоконсультативної та психокорекційної роботи?
14. Яке значення має профілактична діяльність психолога та які її основні завдання?
15. Що таке психоедукація та яку роль вона відіграє у психологічній допомозі?
16. Яке значення має супервізія для професійного розвитку психолога?
17. До якої сфери професійної діяльності належить робота психолога в закладі освіти?
18. У чому полягають ключові відмінності між психологічним консультуванням і психотерапією?
19. Які дії психолога можуть вважатися порушенням професійної етики?
20. До якого напрямку психології належить екзистенційна психотерапія та які її ключові ідеї?

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Підручники:

Навчальні посібники:

Методичні роботи:

Інформаційні ресурси: